

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Opinio Canariensis. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

19.
Solutio
quarta
ratio à non-
nullis.

Ad quantum respondent nonnulli, distinctionem personarum maiorem esse distinctione attributorum, ea parte, quia illa est realis, hæc autem rationis; ex alia tamen parte maiorem esse distinctionem attributorum, quam personarum; quia hæc est relatiua, i. la vero absoluta; ens autem absolutum simpliciter præstat relatiua. Sed solutio mihi non placet; nam cum loquimur de distinctione, ut dicatur maior, aut minor, non ad perfectionem eorum, quæ distinguuntur, sed ad modum distinctionis attendendum est; quare si relationes realiter distinguuntur, absoluta vero solum per intellectum, maior simpliciter dicenda est distinctio relationum, quamvis absoluta præstet relatiua. Respondet ergo Durandus, propositionem illam, *Vbi potest esse maius, potest esse minus*, intelligendam esse in ijs, quæ sunt eiusdem rationis, & minus includitur in maiori: quemadmodum si quis potest calefacere, ut octo, poterit etiam, ut quatuor: in ijs vero, quæ sunt diuersæ rationis, non esse veram; nã qui potest ratiocinari, non potest volare. Eandem propositionem eodem modo intelligit idem Durandus in 3. d. 2. q. 1. nu. 10. & Marfil. in 3. q. 3. art. 2. aliquantulum à fine in solutione eiusdem secundæ rationis. Sic ergo etiam diuina essentia est sufficiens fundamentum distinctionis realis personarum, sine ordine ad creaturas, & tamen non est sufficiens, ut per ipsum diuinum intellectum attributa distinguatur, tametsi hæc sit minor distinctio, quia est alterius rationis. Cur autem esse possit realis, non rationis, satis manifestum est.

Vltima
ratio
solutio.

Ad vltimum etiam respondet Durandus, distinctionem personarum non oriri ex distinctione principiorum, nec illam supponere. Quod si principiorum distinctio supponeretur, ut prior, ea deberet esse ex natura rei, ut disputatione 149. cap. 1. probabimus. Ab eodem ergo principio secundum rem, hoc est, intellectu, & voluntate possunt oriri duæ personæ distinctæ realiter, propter oppositionem, quam habent, ut ibidem explicabitur. Quod si necessaria esset distinctio principiorum per rationem ad productionem distinctarum personarum, ea fieri non posset per intellectum clarè videntem Deum, sicuti est, ut ex dictis est manifestum.

DISPUTATIO CXIX.

An attributa diuina mutuo de seipsis, & de essentia prædicari possint.

Opinio Canariensis, cap. 1.

Cum vnum attributum non sit de conceptu alterius, nec aliquid de conceptu essentie, vnum de alio, aut de essentia non prædicari formaliter. *verior opinio est.* cap. 2.

Respondetur argumentis Canariensis, cap. 3.

CAPVT I.

Opinio Canariensis.

1.
Omnia
sententia
Scoti,
explicatur
in quo
sit contrarietas.

Superest, ut in hac disputatione videamus, quomodo attributa de essentia, & inuicem de se ipsis prædicentur, ut hinc plenius intelligamus, qualis distinctio rationis inter ipsa attributa, & essentiam constituenda sit. Mitto autem sententiam Scoti, qui locis citatis supra disputatione 116. cap. 3. cum existimet, attributa inter se, & ab essentia distinguuntur ex natura rei, asserit non

prædicari inuicem, sed in sensu formalis propositionem, in qua vnum de alio enunciamus, esse falsam. Nunc autem cum eis solum nobis controuersia est, qui docent attributa Dei sola ratione inter se, & ab essentia distinguuntur; est autem controuersia de attributis non concretis (vt aiunt) significatis, sed abstractis. Nam certum est, concreta de concretis prædicari, ut Deus sapiens est iustus; an vero abstracta de abstractis, ut sapientia de iustitia dicantur, controuersum est. Canariensis igitur disputat. 2. in hunc articulum dubitatione vltima, cum docuisset attributa inter se, & ab essentia per intellectum distinguuntur; affirmat nihilominus, mutuo de se ipsis prædicari, & de essentia; id autem probat primum testimonio Augusti. 6. de Trinitate cap. 6. vbi ait, *Eadem magnitudo eius est, quæ & sapientia, & eadem bonitas, quæ & sapientia, & magnitudo, & eadem veritas, quæ alia omnia*. Idem etiam docet cap. 1. in fine, & cap. 10. consentit Anselm. in monologio cap. 16. vbi solum nominis differentiam inter attributa, & essentiam admittere videtur: distinctionem vero rationis nullo modo, & ita vult esse aliud planè facit his verbis. *Idem igitur est, quodlibet vnum illorum, quod omnia simul sunt sine singula, ut cum dicitur iustitia, vel essentia, vnum significat, quod alia, vel omnia simul, vel singula*.

Ratione vero confirmat Canariensis, primum. Si aliquid esset in Deo attributum, in quo nec aliud attributum, nec diuina essentia formaliter includeretur, iam esset in Deo aliquid, quod non esset Deus: quocirca Deus esset sapiens sapientia, quæ non esset essentia Dei: omne enim ens, aut est à se, aut ab alio: si à se, est deitas; si ab alio, est creatura. Deinde si essentia diuina in suo conceptu nos includeret formaliter sapientiam, necessaria attributa, non esset infinite perfecta; ergone ut diuina essentia posset apprehendi, infinitus enim essentia ita est intrinseca ipsi diuine naturæ, ut sine illa cogitari nequeat; sicut nec Deus sine deitate. Idem de singulis attributis dicendum videtur: nam cum quodlibet sit infinitum, debet in sua ratione formali includere omnem perfectionem, ac proinde omne aliud attributum.

Hinc colligit hic author, essentiam diuinam includi in conceptu cuiusque attributi. Idem de quouis attributo respectu alterius docet, ut vnum in alio includatur, & sit (vt aiunt) transcendens respectu alterius, sicut ens omnibus prædicamentis comparatur. Quare inquit, non posse rectè vnum attributum definiri, nisi cetera omnia in sua definitione includantur. Alij vtuntur exemplo entis, quod transcendit omnia prædicamenta, ut ita ostendant, quomodo essentia in quolibet includatur attributo, & vnum attributum in alio.

CAPVT II.

Cum vnum attributum non sit de conceptu alterius, nec aliquid de conceptu essentie, vnum de alio, aut de essentia non prædicari formaliter. *verior opinio est.*

Opposita sententia mihi probatur, nempe in ratione distinguuntur attributa inter se, & ab essentia, ut vnum non sit de conceptu alterius, aut essentie, nec essentia de conceptu illorum; quare si in propositionibus seruetur sensus formalis, nec vnum de alio, aut de essentia, nec essentia de illis formaliter prædicari: loquimur autem in